

Folklór, posvätno a umelecké stvárnenie. Rozhovor s Jurajom Hamarom

Folklore, sacred and artistic performance.
Interview with Juraj Hamar

Marta Botiková

Kontakt / Contact

prof. PhDr. Marta Botiková, CSc., Katedra etnológie, Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Gondova 2, 811 02 Bratislava, Slovenská republika, e-mail: marta.botikova@uniba.sk

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-7160-4958>

Ako citovať / How to cite

Botiková, M. (2022). Folklór, posvätno a umelecké stvárnenie. Rozhovor s Jurajom Hamarom. *Etnologické rozpravy*, 29(2), 83-90.

Rozhovor s Jurajom Hamarom, autorom námetu, scenára a dramaturgom predstavenia *Pašie*, *Príbeh o človeku a zemi* v SĽUK-u 14.4.2022. Zhovárala sa Marta Botiková

Marta (Botiková): Juraj, to nie je tvoj prvý nápad s biblickým motívom, tak si to pamätám.

Dávno pradávnou, keď si pre RTVS robil vianočných betlehemcov, osviežil si ich „po kovárovsky“, keď sa Traja kráľi informujú u židovského obchodníka na cestu do Betlehema, pripomenul si nám ľudové náboženské motívy.

Potom v SĽUK-u prišlo pretancovanie a zhudobnenie motívov z knihy Genezis. To bola veľká vec. Ja si myslím, že to vtedy prebralo ľudí, pretože to bolo vyjadrené moderným jazykom na modernej scéne a bolo to veľmi účinné predstavenie. O stvorení sveta a o tom, čo bolo potom.

Nasledovali iné predstavenia, už to vyzeralo, že si si dal od všeludských tém oddych. V tomto roku si nás prekvapil, možno aj ohromil, určite však potešil Pašiami. Kde sa zrodil tento nápad, táto potreba? Kde sa berie táto symbióza v tvojom rozmyšľaní?

Juraj (Hamar): Začnem teda najprv s programom *Genezis*. Základom tohto programu bola prvá časť z programu *Slovenské Vianoce. Príbeh o stvorení sveta a o tom, čo bolo potom*. Ostatné dve časti boli scénickým spracovaním ľudového divadla tohto obdobia, kde sme uviedli viacero ľudových hier, ktoré diváci nepoznali a celý program bol vlastne komédiou.

Ten úvod bol štylizovaným stvárnením prvých sedem dní, keď pán Boh tvoril svet. Inšpiráciou pre mňa nebol text z Písma svätého, ale svadobný vinš starejšieho tak, ako som ho spoznal a neskôr aj sám odriekaval aj ja v mojich rodných Kozárovciach. Divadelné a tanečné výstupy tejto časti boli doplnené o veľkoplošné animácie Jána Šicka, ktoré vtipne dopĺňali dianie na scéne. Až po premiére som si uvedomil, že podobný animovaný film ktorý vznikol vo Francúzsko-československej koprodukcii v roku 1957 pod názvom *Stvorenie sveta*, vytvoril francúzsky výtvarník Jean Effel, ktorý, mimochodom, v tých rokoch navštívil aj sídlo SĽUK-u v Rusovciach. Zrejme som niekde v Rusovskom parku narazil na tento jeho odkaz a ani som o tom nevedel.

Po niekoľkých úspešných reprízach programu *Slovenské Vianoce* ma vo foyeri nášho divadla zastavila jedna z diváčok a povedala mi, že prvá časť by bola zaujímavá aj pre študentov a mohla by sa hrať po celý rok. Bola to pre mňa výzva, o ktorej som dlho nepremýšľal. Vybral som niekoľko ďalších príbehov (už to nebola komédia) a spoločne s autorským kolektívom sa nám podarilo vytvoriť naozaj fascinujúce moderné dielo, ktoré divákovi sprístupňuje niektoré obrazy z knihy *Genezis*.

A teraz sa konečne dostávam k Pašiám. Posledné roky sa dramaturgia SĽUK-u snaží striedať tradičné, tzv. folklórne programy s modernejšou, súčasnou tvorbou. Úspech programov *Genezis* a *Slovenské Vianoce* ma inšpiroval k vytvoreniu akéhosi kvázi sakrálneho diptychu, teda programov kalendárne spojených s Vianocami a Veľkou nocou. Pašie ma fascinovali od malička, keď som sedával neďaleko organistu na chóre nášho dedinského kostola a kde som ich s úžasom počúval.

Najskôr som si myslel, že by sme mohli štylizovať práve tieto spievané Pašie z našich kostolov, ale potom som zatúžil urobiť autentické dielo, ktoré by síce vychádzalo z príbehov tak, ako ich opísali štyria evanjelisti, ale základom by boli autorská hudba a choreografia doplnené o ďalšie scénické zložky (kostým, scénu, projekciu). Napokon aspoň v dejinách hudby nájdeme niekoľko skvelých diel s tematikou Paší od Johana Sebastiana Bacha a Georga Friedricha Händela až po Krzysztofa Pendereckého, Arva Pärta a ďalších. Nemusel som pracovať s textami Paší z našich kostolov, ani s textami z Písma svätého. Pracoval som s príbehmi o prenasledovaní, zajatí, mučení a ukrižovaní Ježiša Krista. To sa nám vyplatilo aj z pragmatického hľadiska uvádzania programu. Pre covid sme museli posúvať prípravu celého projektu. Veľmi sme to chceli načasovať k sviatkom Veľkej noci, ale napokon sa ukázalo, že je to opus, ktorý môžeme hrať po celý rok.

Marta: Veru, môžem potvrdiť, že som predstavenie videla dvakrát, na začiatku tohtoročného horúceho leta a vôbec som nemala pocit, že to je niečo neadekvátne, že to sem už vôbec nepatrí. Mýtus primeraný človeku. Scénické obrazy, hudobno-tanečné divadlo, celistvá línia.

Juraj: To ma veľmi teší, lebo je zrejme, že náš zámer funguje aj z pohľadu takej náročnej a precíznej kritičky. Cesta k výslednému tvaru nebola jednoduchá, ale zrejme to je to, čo ma pri umeleckej tvorbe fascinuje – ten nepokoj, tá neistota, keď sa autori ocitnú slovami

Dominika Tatarku „v úzkosti hľadania“. Pre mňa je vždy dôležité, aby som sa pri akejkoľvek úrovni scénickej štylizácie nikdy neodtrhol od inšpiračného zdroja. Ak teda chcem súčasným umeleckým jazykom priblížiť biblické témy, nesmiem sa spreneveriť ani prameňom, ani mojím umeleckým ambíciám. Je tu ešte jedna citlivá vec: ako sa nedotknúť kresťanov spôsobom spracovania danej témy a na druhej strane ako byť pre neveriacich zrozumiteľný, ale zrozumiteľný aj v tom duchovnom slova zmysle, nielen pokiaľ ide o príbeh.

To bolo pre mňa veľmi dôležité, pretože som sa zhostil aj úlohy dramaturga. Mojou prvou a zásadnou požiadavkou (ako scenáristu a dramaturga) na mojich kolegov bolo, aby sme boli pravdiví a uveriteľní v tom, čo chceme uviesť na scéne. Ja to nazývam kotvou, ktorá musí našu autorskú loď držať pri zemi aj na rozbúrenom mori našich nápadov. Môžeme byť akokoľvek moderní a štylizovaní, ale musíme byť pravdiví! Ako však byť pravdivý, ak v jednom programe chcem spojiť biblické motívy s tradičnou ľudovou kultúrou? Lebo tvorba SĽUK-u, akokoľvek je spojená so súčasným umením, je tvorba, ktorá odkazuje na inšpiratívne zdroje tradičnej ľudovej kultúry.

Doteraz sme ešte nehovorili o tom, že okrem príbehov štyroch evanjelistov sú súčasťou našich Pašii aj obrazy z tradičnej ľudovej kultúry. Preto sa znovu musím vrátiť k môjmu detstvu v rodnej obci Kozárovce. Keď prišli veľkonočné sviatky, dievčatá z folklórnej skupiny (a ja s nimi) chodili na Smrtnú nedeľu k Hronu, kde sa vynášala Morena. Na Kvetnú nedeľu zase mladé dievčatá (už nielen členky folklórnej skupiny) chodili od domu k domu s tzv. Zelenou vrbou. Chodili aj k nám a moja mama im dávala vajíčka. No a paralelne sme v tomto období, samozrejme, chodili aj do kostola. My sme katolícka dedina, a tak sme simultánne s týmito ľudovými obyčajmi trávili čas aj účasťou na veľkonočnej liturgii. Na Zelený štvrtok sa vyviazali zvony, na Bielu sobotu sme pred kostolom pálili Judáša a podobne. Dodnes sú tie veci u nás doma živé. A to je tá pravdivosť, tá „kotva“, o ktorej som hovoril. Nejde o môj konštrukt, o nejaký príbeh – vydumanec, to sú skutočné obrazy z môjho detstva.

Pred autormi teda vznikla úloha spojiť obe línie: svedectvo evanjelistov a kalendárne obyčaje tradičnej ľudovej kultúry do jedného umeleckého diela.

Marta: Boli tam mnohé silné veci. Chorovody so zapletaním vlasov boli zdanlivo čosi veľmi jednoduché, a predsa bol ten motív výnimočný. Ale to už možno ide viac o choreografické vyjadrenie. Scénograficky som ocenila, až zimomriavkami, napríklad Súd, stvárnený niekoľkými symetricky, hierarchicky rozmiestnenými hranolmi. Vlastne mnohé tie obrazy si skutočne zaslúžia špeciálne vyhodnotenie.

Juraj: To je ďalšia vec, že ja som pri svojej tvorbe veľmi rád, keď sa mi podarí popri hlavnej téme aj niečo navyše, tvorivé. To sa mi zrejme podarilo. Často to býva „z núdze cnosť“, že ti chýba nejaký obraz, preto musíš niečo vymyslieť. Keď sme robili Genesis, tak Kain a Ábel bol obraz a bratovražedný príbeh. Vlastne, čo si to žiada? No žiada si to, aby pod tento tanečne stvárnený príbeh znela balada. Takáto balada však neexistuje. Takže ja som napísal text balady a Stano Palúch napísal hudbu. Všetci sú doteraz presvedčení o tom, že je to skutočne nejaká ľudová balada.

A keď spomínaš ten Súd, tak k tomuto obrazu som prebásnil text z 18. storočia z jarmočnej tlače, ktorá bola vydaná v Skalici. Našiel som ho v knižke o jarmočných piesňach od

Evya Krekovičovej a Ľubice Droppovej „Počúvajte panny, aj vy mládenci“. Fascinuje ma, napríklad, sprístupňovať, ale najmä oživovať staré pramene z barokovej literatúry. Dostať to na scénu môže len autor, keď tvorí nejaké dielo. Inak by zostali zapadnuté v starých antológiách.

Marta: Teda princíp spájania ľudových motívov alebo príležitostí, tanečné a hudobné stvárnenie dejov s biblickým kontextom. Tam je ďalšia expresívna postava, Judáš, to je taký silný tanec, moderné, scénický aj choreografický prejav, a pritom to opäť komunikuje hudobne aj choreograficky cenu zrady.

Juraj: Áno, tanec s Judášom je veľmi silná časť programu. Až po uvedení programu som si uvedomil, aké je to aktuálne – téma zrady, úplatku, podrazu zo strany blízkeho človeka. Ale nechcem tým poukázať na to, čo sa deje na našej politickej scéne. Jednoducho sú to veci, s ktorými sa stretávame aj v súkromnom, osobnom živote.

Takže nielen Judáša, ale všetky tie silné motívy tak, ako o nich píše evanjelista, som chcel sprítomniť a aktualizovať na javisku. Divák nemusí mať pocit, že hlavným kľúčom je Biblia. Vôbec nie, hlavným kľúčom je náš život. Naznačuje to už prvý obraz, ktorý sme paradoxne vytvorili ako posledný. Chceli sme, aby pomyselnou ouvertúrou k programu bola choreografia, ktorá hneď od začiatku jasne povie divákovi, že sa nachádzame v súčasnosti. Režisérka, autor hudby, aj choreograf to zvládli výborne.

V tejto časti, napríklad, divák nájde obraz, ako dvaja ľudia, ktorí sa milujú, prestávajú spolu komunikovať. Ďalej je tam obraz o tom, aká rýchla a hektická je doba, ktorú žijeme; potom tam je obraz šikanovania a hejtovanie niekoho, kto je iný, než sme my. To sú tiež veci, s ktorými sa každodenne stretávame.

Veľkou výzvou bolo spojenie folklóru s biblickými témami. Inscenovať to ako dva samostatné bloky alebo preskakovať a striedať jednotlivé čísla. Z pohľadu dramaturga mi opäť pomohla ľudová kultúra, a tak sme celkom logicky nasledovali kalendárne obyčaje – zimu s vynášaním Moreny, príchod jari s letečkom a napokon sme program ukončili veselnicou pod májom. Za motívmi zimy a smrti sme potom vložili biblické obrazy zrady, prenasledovania, súdenia, mučenia a ukrižovania Ježiša Krista.

Mnohí kolegovia, kamarátky a kamaráti mi po predstavení vyčítali, že prečo *majáles*? Ale zas, toto je dielo na javisku a ja nemám rád, keď sa končí predstavenie v temnote a v smútku. Nezdalo sa mi vhodné inscenovať zmŕtvychvstanie. Ale čo znamená máj (mimo chodom strom vztýčený k nebu)? Predsa vitalitu, nový život, farby, lásku, optimizmus. Takže sme to na záver roztancovali a rozohrali aj farebne. Vo vertikálnej línii obraciame hlavu smerom k vrcholu májky, takto sa obraciame k výšinám, k oblohe, k nebu. Je tam veľa symboliky.

A to bola zasa ďalšia vec, ktorá ma fascinovala. Nachádzať v obrazoch ďalšie významy. Napríklad kríž, ukrižovanie. Veď aj antropomorfná figurína *Moreny*, to sú v základe dve lieskové palice cez seba zviazané do kríža. *Dedka* ubíjajú palicami. Krista mučili, bili ho. Takýchto motívov bolo viac. A zasa sa vrátim k tomu, že keď si pravdivý, máš tú *kotvu* v tej pravdivosti, to sa samé vynára. Potom sa nepomýliš.

Marta: Dalo by sa protirečiť tým kritikám a kritikom, lebo veď ty nerobíš učebnicu „prehľadu ľudovej kultúry“. Zďaleka to nie je tak, a keď by sme rovno tak uvažovali, máj je

zároveň záver jarného a začiatok letného cyklu. Práve máj je pekným zavřením, taký, ako ste ho predviedli, pomerne civilný sviatok, návrat z kresťanského mýtu do reality našich dní.

Juraj: Aj muzikanti si dovolili trošku uletieť, naozaj, a to sme presne chceli. Netreba tiež zabúdať na to, čomu v slangu hovoríme, že tanečné predstavenie musí skončiť na *Jam, pam, pam!* Nasleduje potlesk a umelci na scéne pridávajú opakovačku. Čo by sme zopakovali, keby na scéne ležali tri Márie zmorené pod krížom? Alebo by Kristus znovu a znovu mal vstať z mŕtvych? To sa to nedá. Vždy som za optimistické a veselé konce, najmä ak ide o tanečné predstavenie.

Jedným z problémom bolo aj to, ako na scéne vyriešiť postavu Krista. Nechceli sme byť konkrétni, aby ho, napríklad, stvárnil jeden z tanečníkov alebo herec-externista. Na druhej strane, hlavnou postavou všetkých biblických príbehov je Kristus. Ako by vyzerala Posledná večera bez Krista? Najskôr som navrhoval použiť rôzne typy bábok. Mal som s tým skúsenosti a v zahraničí som často videl, ako môže báбка fungovať na scéne spolu s hercami. Choreograf už staval tance, ale postavu Krista sme nechávali otvorenú. Napokon sme si uvedomili, že nemusí to byť také *po lopate*. Takže sme to napokon vyriešili symbolicky svetelným lúčom, korunou a plátnom. Takže táto postava vôbec nebola potrebná, napriek tomu, že On bol na scéne neustále prítomný. Napríklad počas Poslednej večere sa polovica jeho učeníkov pozerá sprava na stred a polovica zľava. Uprostred stola je svetelný lúč, a tak je všetkým jasná Kristova prítomnosť.

To si môžete dovoliť naozaj len v divadle. Veľmi sme sa z toho tešili a navyše som mal pocit, že sme zadostučinili aj téme a jej sakrálnemu rozmeru, ktorý nesie so sebou, ale aj umeleckému výrazu.

Marta: Hlboko zasahujúca bola pieseň matky...

Juraj: To je pieseň z dedinky Jarabina na východnom Slovensku. Mimochodom, to bola prvá konkrétna pieseň, ktorú som mal v scenári hneď na začiatku ešte rok pred premiérou. Nikto z nás vtedy netušil, že vo februári bude vojna na Ukrajine. Zrazu to dostalo taký kontext, že v hľadisku nezostávalo ani jedno oko suché (a to sa mi priznávali aj chlapi, že si poplakali). Takže to nebola žiadna kalkulácia. Jednoducho dobový kontext aktualizoval túto pieseň, ktorá sa okrem iného v rôznych veľmi malých slovných variantoch spieva na Veľký piatok v chrámoch po celej Ukrajine a v našom programe sa zrazu dostala do emotívne veľmi silnej podoby. Samého ma vždy mrazí, keď ju počúvam. Pieseň je spievaná v nárečí, ale ja som ju aspoň do bulletinu prebásnil do slovenčiny, lebo aj ten text je veľmi silný.

Takže to bola veľká sila: pieseň z malej dedinky z malého kostolíka.

Marta: Áno, Jarabina je malá dedinka, ale dala nám aj slávneho amerického vojaka Michala Strenka.

Juraj: Áno, tí vojaci zdvíhajú americkú vlajku na ostrove Iwo Jima. Je ich päť a to, že jeden z nich pochádza z Jarabiny, sa dozvedám až teraz od teba. Takéto veci ma fascinujú, lebo som si to uvedomil, až keď som tento obraz videl na scéne. Samozrejme, ani choreograf, ani režisérka takúto kompozíciu, ktorá znázorňuje plačúce matky, nerobili s odkazom na tú vojnovú fotografiu, ale mne to bolo hneď jasné. To iste nie je náhoda :-)

Marta: V predstavení som vnímala aj skvelé výtvarné vyznenie. Ale ani ostatné zložky nezaostávajú. Ako si dal dokopy tento tvorivý tím?

Juraj: No, pri niektorých menách to bolo celkom jednoduché, lebo sú to umelci, s ktorými spolupracujem už dlhodobo. Ale začnem od seba. Posledných sedemnášť rokov som pre SĽUK ako scenárista a režisér vytvoril veľa programov. Nadobudol som tak pocit, že by som si mal dať pauzu a ustúpiť do úzadia. Ja som hlavne písal námety a scenáre k programom. Pri tomto projekte som sa snažil uprednostniť to, o čo mi od začiatku vlastne išlo: pritiahnúť k tvorbe niekoho zvonku. Veľmi často niekoho, kto nemal s folklórom žiadnu skúsenosť, ale bol vynikajúcim umelcom vo svojom odbore. To sa mi osvedčilo. Choreografi z iných žánrov, ale napríklad aj grafickí dizajnéri priniesli do našej tvorby vždy niečo nové.

Neobával som sa hudby, ani tanca, lebo autori sú veľmi skúsení v štylistických posunoch tradičnej hudby a tanca aj v súčasnej tvorbe. Od začiatku mi bolo jasné, že ako autora hudby oslovíme Stana Palúcha, ako choreografa k súčasnému tancu Lacka Cmoreja, ako choreografa k ľudovým tancom Stana Marišlera. Ale Stanovi aj mne ako bývalému amatérskeho choreografovi bolo jasné, že ženské tance ako chorovody alebo kolesá sa chlapom – choreografom robia veľmi ťažko. Oslovili sme teda Libušu Bachratú, s ktorou sme už v minulosti spolupracovali a ktorá je okrem vynikajúcej tanečnej interpretky a pedagogy aj osobnosťou, čo vie vo svojej tvorbe spájať tradíciu so súčasnosťou.

Bál som sa kostýmov. Uvedomovali sme si, že obrazy z tradičnej ľudovej kultúry musíme nejakým spôsobom strieďať s biblickými obrazmi, ale nemohli sme predsa prezliekať tanečníkov z krojov do štylizovaných kostýmov a naopak. Tak, ako hudbu Stana Palúcha som od začiatku vnímal ako jeden celok, ako kvázi Veľkonočné oratórium doplnené o tanec a projekciu, tak to scénická výtvarníčka musela vymyslieť aj pri kostýmoch. Scénografka Eva Jiřikovská sa tejto úlohy zhostila výborne, ale tiež musela so mnou celé mesiace bojovať, lebo som sa bál, že to bude celé veľmi čierne a sem-tam biele. Postupne však pribúdali farby, originálne dizajny a strihy, až vznikli prekrásne kostýmy, po ktorých už počas kostýmových skúšok zatúžili aj naše speváčky a tanečnice.

Zhodou okolností to bola práve Evička, s ktorou som ako s autorkou scény a kostýmov realizoval moje prvé predstavenie pre SĽUK *Gašparko* ešte v roku 2005. Za tie roky sa svojou tvorbou zaradila medzi významných scénografov, ktorí svojou tvorbou obohacujú tie najväčšie divadelné scény v Čechách aj na Slovensku. Jej dlhodobé pôsobenie v súbore Hradišťan a originálne výtvarné cítenie boli zárukou spojenia tradície so súčasnosťou. No a samozrejme v jej obsadení zohrala svoje aj náhoda. Už dlho som pociťoval potrebu oživiť náš tvorivý autorský tím v SĽUK-u, no pri príprave projektu *Pašie* mi chýbal divadelný režisér, ktorý však nie je až taký dôležitý pri tvorbe tzv. skladačkových tradičných hudobno-tanečných programov. Náš umelecký vedúci, Stano Marišler, ma upozornil na režisérku Alenu Leľkovú. Pozrel som si nejaké odkazy na jej tvorbu, ona si prišla pozrieť nejaké naše predstavenia (hlavne *Genesis*) a po niekoľkých stretnutiach som ju prizval k spolupráci. Spoločne sme zostavili autorský kolektív a v hre zostali už len kostýmy a scéna. Prechádzali sme spoločne meno za menom, až nakoniec pani režisérka navrhla osloviť Evičku Jiřikovskú. Veľmi som sa potešil, ale musel som sa aj zasmiať, lebo to bolo práve meno, ktoré som chcel vo finále navrhnúť aj ja.

Takýto tvorivý tím, navyše tím úžasných ľudských bytostí a osobností, je pre scenáristu požehnaním. Z vlastnej skúsenosti viem, že bez krvi nevznikne žiadne veľké umenie. Aj medzi nami boli tvorivé hádky, pnutia, presviedčania, ktoré boli o to ťažšie, že medzi nami bolo aj puto priateľstva. Aj v hraničných situáciách sa k sebe správame slušne, a tak nadávky alebo iné neslušné veci neprichádzajú do úvahy, ale o to je to potom ťažšie, že v sebe musíš dusiť napätie. Nie vždy to bolo jednoduché. Napríklad, úplne prvé návrhy, ktoré nahodila scénografka, sa mi veľmi páčili. Ale postupne ako pribúdali ďalšie kostýmy, som začal mať pocit, že tanečníci budú ako tučniaci – priveľa čiernej a na bruchu bielej farby. Evka ma však presviedčala, že: *Neboj sa Jurenko, aj farby prídu...* Aby som to skrátil, samozrejme, že tie farby prišli a prišli aj odvážne veci a s nimi aj signály, že to bude fajn, keď si speváčky išli skúšať prvé kostýmy a vychádzali von so slovami: *Môžeme si to potom nechať?* Myslím, že po poslednej kostýmovej generálke a po prvej premiére prišla veľká úľava a naozaj si nepamätám v tvorivom tíme také dotatie a takú radosť, akú sme napokon spoločne zažívali.

SĽUK má pomerne malý tanečný súbor (dvanásť párov), a tak sme museli prejsť aj na princíp, že z gendrovej stránky sme tanec zjednotili. Inak by sme nedokázali urobiť požadované obsadenie. Ale to je na našej tvorbe fascinujúce, že umelecká fikcia ti to dovoľuje.

Že sa predstavenie páči, tak to samozrejme počúvam veľmi rád. No veľmi pozorne počúvam aj kritické poznámky priateľov, kolegov či neznámych ľudí. A tí ma veru nešetria. Každá reakcia človeka, najmä ak je v úlohe tvorcu, však poteší. Aj tá negatívna, lebo aspoň mám nad čím rozmýšľať. Ale čo ma pri tomto predstavení Pašii potešilo asi najviac, bolo, že od viacerých zaznelo, že to treba vidieť ešte raz.

Ďalšia vec, ktorú som zažil po prvýkrát, bola, keď doznela pieseň plačúcej matky pod krížom. Len čo doznela, v divadle nastalo na niekoľko sekúnd také ticho, aké som v živote pri našich predstaveniach nezažil. Bol to veľmi silný zážitok. Napokon aj ja hovorím, že toto predstavenie treba vidieť aspoň dvakrát. Ja sám po jeho uvedení stále prichádzam a objavujem nové veci. Napríklad, keď na scéne nastane okamih ukrižovania. Na kríži však nikto neleží, nikto nemáva kladivom. No Stano Palúch na toto miesto zaradil syntetické zvuky, ktoré majú podobu udierania kladiva na kov. Uvedomil som si to asi až po druhom zhliadnutí a počutí a bola to pre mňa silná emócia. A takýchto skrytých nuáns je celé predstavenie.

Predstavenie Pašie zrejme uvidíme až na budúci rok, ale už teraz sa naň i na divákov teším!

Marta: Prajem ďalšie úspechy a ďakujem za rozhovor.

Čo sa dozvedáme z programového bulletinu

Pašie. Príbeh o človeku a zemi

Premiéra: 14.4.2022

Scénická freska o dvoch archaických podobách zápasu života a smrti. Tou prvou je tradičná ľudová kultúra s obrazmi kalendárnych obyčajov spätých s cyklom striedania zimy

a príchodu novej, životodarnej jari. Tú druhú podobu reprezentuje biblický novozákonný príbeh o zrade, prenasledovaní, zajatí, umučení a ukrižovaní Ježiša Krista. Obidve podoby sú dodnes aktuálne a paralelne prežívané na mnohých miestach Slovenska. Autorským zámerom programu nie je ani transkripcia tradície, ani konfrontácia s veľkonočnou liturgiou. Cieľom nášho predstavenia je interpretovať príbeh o človeku a zemi, živú tradíciu a biblické motívy súčasnými umeleckými prostriedkami, jazykom divadla, tanca a hudby.

Námet, scenár a dramaturgia: Juraj Hamar

Choreografia: Libuša Bachratá, Ján Blaho, Laco Cmorej, Stanislav Marišler

Hudba: Stano Palúch

Kostýmy a scéna: Eva Jiřikovská

Projekcia: Ján Šicko

Produkcia: Maroš Červenák

Grafický dizajn: Julo Nagy

Réžia: Alena Weisel Lelková

Foto: Ctibor Bachratý

Účinkujú: tanečný súbor, ľudová hudba a spevácka skupina SĽUK-u